

## MASOFAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BIOLOGIYA O'QITISH METODIKASI

To'xtaboyeva Sayyora Abdulboqiyevna

Farg'ona shahar Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi "Tabiiy fanlar" kafedrası  
o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14578368>

**Annotatsiya.** Bugungi kunda, O'quv-tarbiya jarayonlarini tashkil etishning an'anaviy va noan'anaviy shakllarini qo'llash, o'qitishga zamonaviy yondashuvlar asosida shiddat bilan o'zgarib borayotgan jamiyat talablariga mos ravishda ta'lim sifatini oshirish talab etilmoqda.

XXI asrda maktab ta'limi maqsadlari o'zgarib, o'quvchilarda savodxonlik, kompetentsiyalar va shaxsiy sifatlar, fazilatlarini shakllantirish hamda rivojlantirish ustuvorlik kasb etmoqda.

Masofaviy ta'lim texnologiyalari o'ziga xos afzalliklarga ega. O'quvchiga qulay sharoit va muhitda ta'lim olish, mustaqil dars qilish vaqti va yo'nalishini tanlash (videodarslarni takror ko'rish mumkin) imkonini beradi.

**Kalit so'zlar:** Zarur bo'lsa tasalli berish, hayotiy tajribasi asosida dars berish, tushuntirish, bardoshli bo'lish, qoyil qolish kabi psixologik holatlarni boshidan kechiradi.

## BIOLOGY TEACHING METHODOLOGY BASED ON DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES

**Abstract.** Today, it is necessary to improve the quality of education in accordance with the requirements of a rapidly changing society, using traditional and non-traditional forms of organizing educational processes, and modern approaches to teaching.

In the 21st century, the goals of school education have changed, and the formation and development of literacy, competencies and personal qualities and qualities in students are becoming a priority.

Distance learning technologies have their own advantages. They allow the student to receive education in comfortable conditions and an environment, choose the time and direction of independent study (video lessons can be repeated).

**Keywords:** If necessary, comfort, teach based on life experience, explain, be patient, experience psychological states such as admiration.

## МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ БИОЛОГИИ НА ОСНОВЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБРАЗОВАНИЯ

**Аннотация.** Сегодня необходимо использовать традиционные и нетрадиционные формы организации образовательного процесса, повышать качество образования в соответствии с быстро меняющимися требованиями общества на основе современных подходов к обучению.

В XXI веке цели школьного образования изменились, и приоритетом становится формирование и развитие грамотности, компетенций и личностных качеств и качеств учащихся.

Технологии дистанционного обучения имеют свои преимущества. Это позволяет ученику учиться в комфортной обстановке, выбирать время и направление самостоятельных занятий (видеоуроки можно просматривать неоднократно).

**Ключевые слова:** При необходимости он переживает такие психологические ситуации, как утешение, обучение на основе своего жизненного опыта, объяснение, терпение, восхищение.

Masofaviy ta'lim jarayonida ota-onalar nazorati oqilona bo'lishi, bolani majburlamaslik va unga bosim o'tkazmaslik kerak (oddiy dangasalik va itoatsizlik bundan mustasno). Uning fehl-atvori xususiyatlarini hisobga olish (ya'ni psixolog bo'lish kerak), mustaqil ishlashga odatlantirish, u uchun vazifalarni bajarmaslik, aksincha, unga o'z kashfiyotlarini qilish va undan zavqlanish imkoniyatini beradigan eng zarur narsalarga yordam berish lozim. Masalan, u kun bo'yi turli fanlarni yoki bittasini, masalan, biologiyani o'rganishi, darslikdagi ma'lumotlarni o'qishi, biror mavzu bo'yicha video taqdimotlarni tomosha qilishi, topshiriqlarni bajarishi, hatto kichik tajriba yoki tajribalar o'tkazish, tajriba orqali o'qigan bilimlarini o'rganish (tabiatda biologik jarayonlarni kuzatish) bilan shug'ullanishi mumkin.

Dars qilishda ota-ona, oila a'zolari ko'magidan foydalanish, o'zini erkin (noto'g'ri javob berib yoki vazifani noto'g'ri bajarib qo'yish xavotiri bo'lmaydi) his qilishi mumkin.

Maktabda bola o'z faoliyatini baholashiga o'rgangan, ya'ni u har doim uning natijalarini baholashini kutadi (o'qituvchidan maqto'v, tengdoshlarning olqishi kabi). Bunday fikrlash tarzini shakllantirish jarayonida bola o'z muvaffaqiyatsizliklarini mag'lubiyat deb biladi, agar vazifani bajara olmasa yoki dars mavzusini yaxshi tushunmasa, savodsiz ko'rinishdan qo'rqadi. Natijada, bola o'qishga qiziqmay qo'yadi, u o'qishni faqat yaxshi baho olish, o'qituvchi va ota-onasi talabiga javob berish deb qabul qiladi.

Turli ta'lim resurslaridan onlayn va mustaqil foydalanishda o'zi uchun zarur sur'atni tanlaydi yoki ota-onasi bolaning shaxsiy xususiyatlaridan kelib chiqqan holda amalga oshiradi.

Masalan, o'quv materialini o'zlashtirish uchun ko'p vaqt talab qiladigan sekin harakatlanadigan bolalar maktabda umuman hech narsa qila olmasliklari mumkin, ammo masofaviy ta'lim/maktabda ular to'liq namoyon

bo'ladi. Axir, bu yerda hech kim ularni baholamaydi, darsning tez tugashidan qo'rqib, darslikdan yoki partadoshidan ko'chirishga hojat qolmaydi. O'rta ta'lim bo'yicha o'quv dasturi barcha maktablar uchun bir xil bo'lishiga qaramay, masofaviy o'qitish ancha kam vaqt talab etadi.

Maktabda dars belgilangan vaqt davom etadi (siz bilganingizdek, 45 daqiqa), agar o'quvchi darsni o'rgangan bo'lsa va topshiriqni belgilangan muddatdan oldin bajargan bo'lsa ham, u qo'ng'iroqni kutishga majbur bo'ladi. Shuningdek, agar biz maktabga borish va aksincha (ayniqsa maktab uzoqda bo'lsa) maktabdan qaytish uchun ketadigan vaqtni uyda boshqa mashg'ulotlarga sarflash mumkin.

O'quvchi mustaqil ta'lim olishda o'zini o'zi boshqarish va o'zini tarbiyalash ko'nikmalari rivojlanadi, bunday muvaffaqiyat nafaqat maktab davrida, balki keyingi kasbiy faoliyatida va hayot tarziga ijobiy ta'sir qiladi. O'zini tartibga solish qobiliyati nafaqat o'qish va ishlashda, balki kelajakda oilada, bolalarni tarbiyalashda, sevimli mashg'ulotlarida, do'stlar va tanishlar bilan muloqotda ham zarurdir. Masofaviy ta'lim jarayoni ishtirokchilarining AKT foydalanish ko'nikmalari rivojlanadi, axborot makoni, ijtimoiy tarmoqlarda ishlash madaniyati oshadi.

Masofaviy mustaqil ta'lim maktab ta'limiga mutloq muqobil emas, balki to'ldiruvchi sifatida samarali bo'la oladi va ayrim kamchiliklardan ham holi emas.

Jumladan, ota-ona tomonidan berilgan ko'mak o'qituvchi ko'magidek professional bo'lmasligi mumkin (ammo, masofaviy ta'limda shaxsiy omil muhim emas, o'qituvchi bilan internetda aloqa o'rnatishi mumkin).

O'quvchining tengdoshlari bilan jonli muloqotda bo'lishi, ya'ni ijtimoiylashuv imkoniyatlari cheklanib qoladi. Maktab O'quvchilari uchun masofadan o'qitishning asosiy kamchiligi, shubhasiz, jamiyatning a'zosi sifatida bolaning shaxsiyati shakllanadigan ijtimoiy muhitning yo'qligi. Shu sababli, kelajakda, jamoada ishlashda qiyinchiliklar bo'lishi, raqobat muhitida harakat qilish va mavjud sharoitlarga moslashish qobiliyati yetishmasligi mumkin.

Ota-onalarning o'zlari ham turli emotsional holatlarni boshidan kechiradi.

Farzandlarining ta'lim-tarbiyaviy ehtiyojlari, yutuqlari, kuchli va zaif tomonlari haqida bilib oladi. Ular ayrim paytlarda kuchsizlikdan umidsizlikka tushish va muvaffaqiyatdan xursand bo'lish, zarur bo'lsa tasalli berish, hayotiy tajribasi asosida dars berish, tushuntirish, bardoshli bo'lish, qoyil qolish kabi psixologik holatlarni boshidan kechiradi. Bularsiz, afsuski, bolani o'qitish texnik harakat bo'lib qoladi, ya'ni tarbiyaviy ahamiyati yo'qoladi.

#### REFERENCES

1. G. D. Shamsiddinova, D. A. Karimova "Kimyoviy Biologiya" Fan va texnologiya – 2010
2. Константинов В.М. Экологические основы природопользования. М. 2001.
3. I. R. Asqarov, N. X. To'xtaboyev, K. G'. G'opirov - Kimyo 7-sinf darsligi. : Toshkent-2013.
4. I. R. Asqarov, K. G. G'opirov, N. X. To'xtaboyev. -:Kimyo 9-sinf darsligi Toshkent-2019.
5. <https://pm.piima.uz/steam-ta-lim/>
6. <https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/download/119/45/372>
7. <https://t.me/scienceboxofficial>
8. Ahmadaliyeva G. H. et al. YARIMO 'TKAZGICH MODDALAR VA ULARNING XARAKTERISTIKALARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1. – С. 91-93.
9. Yusubjanovna A. M. BIRINCHI TIBBIY YORDAMNING AHAMIYATI VA UNI BAJARISHNING UMUMIY QOIDALARI //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 1.
10. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. YURAK ISHEMIK KASALLIKLARI VA ULARNI OLDINI OLISHNING ZAMONAVIY USULLARI //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 6.
11. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. BUYRAK TOSH KASALLIKLARINI HOSIL BO'LISHIDA GIPODINAMIYANING TA'SIRI //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 6.
12. Usmonov S., Alisherjonova F. INSON TANASIDA BO'LADIGAN ELEKTR HODISALARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 4 Part 2. – С. 200-203.

13. Usmonov S., Isroilov S. CHAQALOQLARDA QORIN DAM BO'LISHINING SABABLARI, DAVOLASH USULLARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 4 Part 2. – С. 196-199.
14. Isroil o'g'li X. M., Abdusubxon o'g'li U. S. GIPERTONIYA KELIB CHIQISHI SABABLARI //INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE ON" MODERN EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS". – 2023. – Т. 2. – №. 5.
15. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. BOLALARDA GASTROENTRITNING NAMOYON BO'LISHI //INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE ON" MODERN EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS". – 2023. – Т. 2. – №. 5.
16. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. KAM HARAKATLIK NATIJASIDA KELIB CHIQADIGAN KASALLIKLARNI XALQ TABOBATI BILAN DAVOLASHNING TOP 10 TA USULI //SCIENCE AND PEDAGOGY IN THE MODERN WORLD: PROBLEMS AND SOLUTIONS. – 2023. – Т. 1. – №. 3.
17. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. GIPERTONIYA KASALLIGINI RIVOJLANISHINI OLDINI OLIHNING ENG YAXSHI USULLARI //SCIENCE AND PEDAGOGY IN THE MODERN WORLD: PROBLEMS AND SOLUTIONS. – 2023. – Т. 1. – №. 3.
18. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. QONNI SUYULTIRADIGAN TOP-10 MAHSULOT //SCIENCE AND PEDAGOGY IN THE MODERN WORLD: PROBLEMS AND SOLUTIONS. – 2023. – Т. 1. – №. 3.
19. Abdusubxon o'g'li U. S. ELEKTROMAGNIT MAYDONINING ORGANIZMGA TA'SIRI //SCIENCE AND INNOVATION IDEAS IN MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 1. – №. 2.
20. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. KONDILOMA VIRUSLARINI DAVOLASHDA KRIOGEN TERAPIYA //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 1.
21. Abdusubxon o'g'li U. S., Madaminovna M. F. TA'LIM JARAYONLARIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARNING TUTGAN O'RNI //International scientific-practical conference on" Modern education: problems and solutions". – 2022. – Т. 1. – №. 5.
22. Abdusubxon o'g'li U. S., Madaminovna M. F. FIZIKA FANINI KOMPYUTER TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA O'QITISHNING AHAMIYATI //E Conference Zone. – 2022. – С. 217-219.
23. Abdusubxon o'g'li U. S., Yusubjanovna A. M. YARIMO 'TKAZGICH MONOKRISTALINI O 'STIRISH //E Conference Zone. – 2022. – С. 33-34.
24. Abdusubxon o'g'li U. S. YURAK QON-TOMIR SISTEMASI KASALLIKLARI. MIOKARD INFAKTI PAYDO BO'LISH MEXANIZMI VA OLDINI OLIH CHORALARI //E Conference Zone. – 2022. – С. 227-228.
25. SULLIYEVA SULUV XURRAMOVNA ZOKIROV QURBONALIYON G'AYBULLO O'G'LI "BIOLOGIYA O'QITISH METODIKASI" «Complex Print» nashriyoti Toshkent-2020